

Diari de les excavacions de l'any 1936-1937*

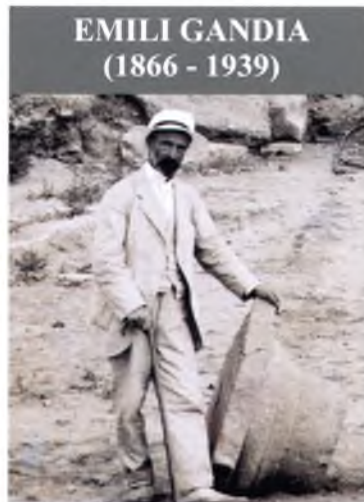
Dia 19 de juliol de 1936

Aquest dia, per ésser diumenge no se treballà n'aquests. Jo me vaig dedicar en les notes per a els diaris de les ruïnes. Durant la tarda i nit d'aquest dia donaren notícies per la ràdio difusió des de Madrid i Barcelona i altres emissores d'Espanya molt alarmants d'aver-se sublevat l'exèrcit en diferents llocs, prenent part el poble contra els soldats i els feixistes, combatent-se en tot arreu, havent hagut molts morts i ferits.

En la vila de l'Escala, Sant Martí d'Empúries i n'aquestes ruïnes n'a passat res mes que les precausions per les autoritats.

Dia 20 de juliol de 1936

En aquest dia dilluns, a les 8 del matí per ésser l'hora de començar el treball dels paletes, manobres i els d'excavació, resultà que sols avia un paleta, faltant part dels peons. Degut a no presentar-se part del personal i els que s'avien presentat, comentaven les noves de la revolució de per tota Espanya, demostrant que davant de les circumstàncies avent passat l'hora d'entrar al treball i n'aver-se presentat els demés companys, feia pensar de que'n la vila es feia festa, o millor dit vaga, i per tant destinarem que anés un dels treballadors a l'Escala a preguntar si se treballava. Al retornar el enviat de l'Escala portava el encàrrec dels companys que tots feien vaga general, i tot seguit el personal se retirà, quedant sols amb el treball el vigilant de les ruïnes, Joan Escrivà, Francesc Clarà i un foraster, Joan Gonzalez, els quals es dedicaren en adobs entre les ruïnes, arranquen herbes. Foren dos jornals a 7 pessetes.

EMILI GANDIA
(1866 - 1939)

Nascut a Xàtiva, Emili Gandia Ortega es va traslladar a Barcelona a fer el servei militar i s'hi quedà a viure. El 1901 va ser nomenat conservador del *Palau Reial* (actual seu del Parlament de Catalunya) i el 1903 va sumar a aquest càrrec el de conservador del *Museu d'Art Decoratiu i d'Arqueologia* de Barcelona.

Per encàrrec de Josep Puig Cadafalch, el 1908 es traslladà a Empúries per fer-se càrrec dels treballs d'excavació, que va dirigir durant 22 campanyes, fins l'any 1936.

Podem considerar Gandia com la història de les excavacions emporitanes. En el seu *Diari de les excavacions* narra la vida diària dels treballs i també descriu interessants aspectes de la vida escalenca, especialment durant els primers mesos de Guerra Civil.

Jo durant el dia vaig dedicar-me en les notes dels Diaris de 1935 i el present, que segons es pot veure no són gaire satisfactòries, i més per no poder comunicarme en la família, per aver-se suspès la circulació dels ferrocarrils i telèfons.

En la tarda d'aquest dia's va rebre l'ordre del Sr. Alcalde de l'Escala, per a que s'entreguessin les armes llargues i curtes per a fer-les servir la milícia ciutadana. En virtut de la citada ordre se consultà el cas al Sr. Bosch, que disposà que el vigilant de les ruïnes, en Joan Escrivà, entregués les armes a pesar de tindre la llicència d'ús d'arma com a guarda jurat. Seguidament el referit Sr. Escrivà sortí de les ruïnes per a l'Escala portant un rifle, una escopeta i una pistola, les quals feu entrega al Sr. Alcalde n'la Alcaldia, ha hon les recollien, prenent les notes corresponents per a quan se li retornin, en motiu del destí que desempenya, segons document legalitzat per el Governador de Girona i del Patronat del Museu d'Arqueologia de Barcelona.

El moviment revolucionari n'l'Escala i la comarca, per aquest dia es manté pacífic, però alguns ciutadans porten arma per a prestar serveis de vigilància en les entrades i sortides i límits del terme de la població.

En la població tothom escolta i comenten les notícies que dona per la radio difusió, alguns dels exaltats han anomenat un Comitè Antifeixista revolucionari que sen qüida del Govern del terme de l'Escala.

El Sr. Bosch va a entrevistar-se amb el Sr. Alcalde de l'Escala, amb el que s'informarà de les notícies referent al estat del citat moviment., Tant a l'Escala com de la resta d'Espanya.

* Conservat al Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries